

Слово на Благовещение. Благовещението като избавление на човешкия род от „древното проклятие“

(Произнесено в руската църква „Св. великомъченица Параскева“, гр. София, на 25.III/7.IV.1946 г.)

---

*Днес цялото творение се радва, защото се развързва клетвата над праотеца.
(Седален след 3-та катизма, гл. 3)*

В една от стиховните стихирите на вечерното богослужение в чест на празника Благовещение светата Църква обръща вниманието ни на следните слова: *Ето днес се откри нашето избавление: ... Бог се съединява с човеците... Девата приема радост... Светът се освобождава от древното проклятие* [1]. А в един от седалните на утренното благовещенско богослужение се казва: *Днес цялото творение се радва, защото се развързва клетвата над праотеца* [2]. Накрая в една от стихирите на същото утренно богослужение намираме следните слова: *Въплъщавайки се, Словото, Кое то надвишава всяко естество, в Тебе се всели, ... Богородице Дево, и въздигна от древното проклятие падналия човешки род* [3].

С всички тези думи от благовещенското си богослужение светата Църква ни показва, мои възлюбени в Христа чеда, какво огромно благо ни е дарувано чрез Благовещението. А това благо е избавлението ни от проклятието, което Господ заради първородния грях е наложил в рая на нашите прародители, а чрез тях – и на цялото човечество.

Страшно нещастие било за нас това проклятие. По своята същност то било разлъчването на човеците от Бога или, иначе казано, отлъчването им от райското блаженство, както на земята, така и в бъдещия живот, защото след грехопадението дверите на рая са били затворени дори за старозаветните праведници.

За първи път след грехопадението Бог се съединил с човека при Благовещението, когато в утробата на Пречистата Дева Мария станало зачатие на Бог Слово, т.е. Неговото въплъщение. Тогава за хората дошло време да им бъде възвърнато загубеното райско блаженство.

По такъв начин Благовещението е станало за нас начало на нашето избавление от проклятието, на съединяването ни с Бога и възвръщането на райското блаженство. Именно в това се състои основното и спасително за нас значение на Благовещението. Не напразно светата Църква го нарича „главизна“, т.е. начало на нашето спасение.

Разбира се, в самия момент на Благовещението е станало само съединяването на Бога с човека, а райското блаженство сме започнали да получаваме, след като била създадена Христовата Църква на земята. Тук ние получаваме това блаженство в многобройните благодатни извори: в молитвите и богослуженията на Църквата и особено в нейните Тайнства, в думите на Божественото Писание, в учението на светите отци и в житията на светите Божии угодници. Светите люде също са извори на голямо райско утешение за нас. За това свидетелствува стремежът на огромно множество руси към светите люде. Защо вярващите винаги са се стремили към тях? Защото чрез светиите Господ е явявал очевидни свидетелства за Своето всемогъщество, милосърдие и премъдрост. Защото чрез тях Той е извършвал Своите чудеса, така желани и отрадни за нашите сърца. Чрез светците е преливала божествена радост в сърцата на онези вярващи, които имали общение с тях. Не напразно Московският митрополит Филарет казва: „Като влизаме в съприкосновение със светиите, ние се докосваме до самия Христос, Който живее и царствува в тях чрез Своята благодат“.

Разбира се, това райско блаженство е достойние на онези, които по пътя на неотклонното изпълняване на Божиите заповеди сами се стремят към него. Защото както чрез нарушаването на Божията заповед райското блаженство е било изгубено, така чрез спазването на заповедите ние отново го придобиваме с помощта на благодатта на Светия Дух. Затова, възлюбени в Христа братя и сестри, нека неотклонно изпълняваме всички Божии заповеди. Нека старателно да избягваме греховете. А тъй като най-гибелен и ужасен за нас е грехът на ереста, нека всячески да се пазим от всякакви ереси и особено от съвременните. Тези ереси са още по-гибелни и опасни за нас поради това, че без да отричат вярата в Христа като втора Божествена Ипостас, чрез своето лъжеучение отричат цялото Христово дело на земята, потъпкват цялото Божествено домостроителство [4] в делото на нашето спасение.

Така например, разпространява се богословското мнение, че в рая Господ не бил наложил заради първородния грях Своето проклятие върху първите хора, а чрез тях и върху цялото човечество. Но вие, възлюбени, чухте сега приведените по-горе думи от благовещенското богослужение, в които Църквата ясно учи и утвърждава, че това проклятие е било наложено от Бога на първите хора в рая, а чрез тях – на целия човешки род. По тази причина Църквата нарича това проклятие *първоначално, праотеческо* или *древно*. А споменатото богословско мнение твърди, че такова проклятие не е имало.

Проклятието, или анатемата, е отлъчване от Бога – Извора на живота и блаженството. То е телесна и духовна смърт. По думите на епископ Теофан Затворник това проклятие вече се е съдържало в следните Божии слова, отправени към първите хора: ... *в който ден вкусите от него* (от дървото за познаване добро и зло), *бездруго ще умрете* (Бит. 2:17 – по слав. прев.), разбира се в случай на неизпълнение на дадената заповед. Нашите прародители не изпълнили тази заповед, паднали в първородния грях и проклятието влязло в сила.

По такъв начин, ако не бе имало първороден грях, нямаше да има и проклятие. Последното е следствие, а първородният грях – причина. Става ясно, че отричането на Божието проклятие над нашите прародители, противно на свидетелствата на Библията, води след себе си отричане и на първородния грях. Едното и другото се намират в неразривна връзка помежду си. Отричайки проклятието, ние отричаме първородния грях. А като отречем първородния грях, с това отхвърляме цялото Божие домостроителство. И наистина, ако не бе извършен първородният грях, то съвсем не би имало нужда Спасителят да идва в света, за да ни изкупи от първородния грях и да ни избави от проклятието, което уж не съществувало. В такъв случай в Христовото домостроителство няма място за рождението на Христа, за Неговите страдания, смърт и възкресение и за изпращането на Светия Дух на апостолите. В такъв случай в Христовото домостроителство няма място и за самото Благовещение, това начало (*главизна*, слав.) на нашето спасение, защото всички тези събития са били предизвикани от първородния грях и от проклятието, наложено за този грях. Оттук става ясно как трябва да пазим вярата си, в каква кристална чистота трябва да я изповядваме.

Нека да изпълняваме всички Божии заповеди и особено старателно — Божията заповед за съхраняване на вярата! Тогава всички плодове на Благовещението: избавлението от проклятието, съединяването с Бога и райското блаженство ще бъдат наше достойние. Тогава още тук, намирайки се в плът, ще изпитваме по-голямо блаженство от онова, което са изпитвали първите хора в рая в своето състояние на невинност. В една от стихирите на „Господи, въззвах“ от благовещенското богослужение светата Църква изрича от името на Пречистата Дева Мария следните думи: *Ще родя Безплътния... за да възведе човека в първото му наследство чрез съединяване* [5]. Тук се има предвид възвръщането на онова райско блаженство, което са изпитвали първите хора. Но какво означава, че сега ние биваме възвеждани в това блаженство в много по-голяма степен чрез съединяване (*с растворением*)? Според разбирането на светите отци това съединяване не е нищо друго, освен страшното и най-велико Тайнство на Тялото и Кръвта на нашия Господ, в което ние с цялото си същество се съединяваме с Христа, нашия истинен Бог, ставаме едно с Него, ставаме богове по благодат. Такова дивно, тясно и родствено единение с Бога не са имали първите хора в рая. Затова новозаветните праведници, светите Божии угодници, за своето неотклонно спазване на заповедите са изпитвали такава божествена радост, каквато не са имали нашите прародители преди своето падение. Това се разбира от само себе си, защото тогава още не е съществувало великото тайнство

Евхаристия, не са съществували Тялото и Кръвта Христови – този най-висш плод на Благовещението.

Поздравявам ви, мои възлюбени в Христа чеда, с празника Благовещение. От цялото си сърце молитвено ви пожелавам да станат ваше достойние всички плодове на Благовещението, заедно с божествената радост от приетите от вас свети Пречисти Тайни. А тъй като без опазване на спасителните заповеди това не може да бъде постигнато, то дай Боже всички ние всякога и неотклонно да спазваме Божиите заповеди и над всички нас винаги да се изпълняват думите на нашия Господ Иисус Христос: *Ако спазите Моите заповеди, ще пребъдете в любовта Ми... за да пребъде Моята радост във вас, и радостта ви да бъде пълна* (Иоан 15:10-11), т.е. свършена. Амин.

1) 3. стихира

2) Седален след 2. катизма, гл. III

3) 4. стихира

4) Домостроителство — Божият промисъл за спасението на човешкия род, осъществяван в историята на човечеството

5) 3. стихира на „Господи, въззвах“

©

Православна

беседа

© Девически манастир "Покров Пресвятия Богородици", Княжево, София. Всички права запазени.